

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ DATABÁZE Z ČESKÝCH ČASOPISŮ

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Až čtvrtina školou povinných ukrajinských dětí nechodí v Česku do školy / [Up to a quarter of school-aged Ukrainian children do not attend school in the Czech Republic] / Jaroslav Bartoš – cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 [CZ] -- Roč. 127, č. 15 (2024), s. 21.

Článek vychází z dat MŠMT a evidence uprchlíků s dočasnou ochranou ministerstva vnitra, z nichž vyplývá, že přibližně 14 000 ukrajinských dětí školního věku v České republice nenavštěvuje žádnou školu. Počet těchto dětí se přitom meziročně (v roce 2023) zvýšil o 6 %. V textu je zprostředkován pohled vedoucího sociálních služeb společnosti META, jež se podílí na vzdělávání vícejazyčných dětí - podle něj by měly zodpovědné instituce situaci okamžitě začít řešit a zajistit každému dítěti místo ve škole.

základní vzdělání ; základní škola ; systém výchovy a vzdělávání ; školství ; uprchlík ; školní věk ; vzdělávání ; docházka ; cizí jazyk ; statistika ; Ukrajina ; Česko ; Ukrajinci ; válka na Ukrajině (2022-)

<http://katalog.npmk.cz/documents/533642>

2.

Bilingvní výchova a práce s vícejazyčnými dětmi : psychologické a pedagogické aspekty / [Bilingual education and working with multilingual children : psychological and pedagogical aspects] / Eliška Fraňková – cze

In: Třídní učitel a vedení třídy -- ISSN 2570-8279 -- Roč. 2024, č. 1 (I. čtvrtletí) (2024), s. 14-15.

Úvodní článek k sérii o bilingvních dětech přináší pohled na klíčové aspekty jejich výchovy a vzdělávání. Text se zaměřuje na doporučení pro podporu sebevědomého jazykového rozvoje dvojjazyčných dětí a na budování pozitivní jazykové identity. Vyjmenovává výzvy, které bilingvismus přináší (střídání jazyků, asymetrický vývoj jazyků, sociální tlak a identita, nedostatečná podpora doma, nedostatečné uznání bilingvismu ve školním prostředí).

bilingvismus ; dvojjazyčné vzdělávání ; komunikace ; výchova a vzdělávání ; dítě ; rodina ; jazykové vzdělávání ; jazyková výuka ; první cizí jazyk ; mateřský jazyk (L1) ; mluvený jazyk ; druhý

jazyk (L2)

<http://katalog.npmk.cz/documents/533821>

3.

"Co se děje ve výuce dějepisu, je odrazem toho, co vidíme ve společnosti" : rozhovor s historičkou a pedagožkou Laure De Cock / ["What happens in history classes is a reflection of what we see in society" : an interview with historian and educator Laurence De Cock] / Zuzana Loubet del Bayle ; Laurence De Cock – cze

In: Dějiny a současnost : kulturně historická revue -- ISSN 0418-5129 -- Roč. 46, č. 3 (2024), s. 20-23.

Rozhovor je veden s historičkou a pedagožkou na pařížské Sorboně Laurence De Cock. Věnován je projektům, jimiž se De Cock zabývá (časopis L'Histoire Juniors), učebnicím a osnovám dějepisu, způsobu dějepisné výuky ve Francii (například jigsaw classroom, jež spočívá ve skupinové práci žáků) nebo dále učitelově práci s citlivými historickými tématy.

dějepis ; vyučovací předmět ; vyučovací metoda ; skupinová práce ; učitel ; žák ; učebnice ; učební osnovy ; interview ; projekt ; společnost

<http://katalog.npmk.cz/documents/533747>

4.

Jak vznikalo Desatero o vzdělávání SKAV / [The creation of the Ten commandments of education of SKAV] / Radka Hrdinová – cze

In: Učitelství měsíčník : odborný časopis pro pedagogy -- ISSN 2694-9946 -- Roč. 2024, č. 2 (2024), s. 11-13 (příloha).

<https://www.desateroskav.cz>

Desatero o vzdělávání, formulované Stálou konferencí asociací ve vzdělávání (SKAV), představuje soubor základních principů a hodnot sdílených členskými organizacemi. Tento dokument vznikl od konce roku 2011. Desatero klade důraz na sociální soudržnost, rozvoj potenciálu jednotlivce, vnitřní motivaci, bezpečné a důvěryhodné vzdělávací prostředí, individualizaci učení a roli vzdělavatele jako průvodce. Tento soubor principů je základem pro kvalitní vzdělávání, které podporuje celoživotní rozvoj každého člověka.

vzdělávání ; pedagogická organizace ; pedagogické povolání ; pedagogické směry ; školství ; výuka ; kvalita vyučování ; školská politika

<http://katalog.npmk.cz/documents/533917>

5.

Kariérové poradenství má pomáhat tomu, aby se ekonomiky staly efektivnějšími a společnosti spravedlivějšími / [Career counseling aims to help economies become more efficient and societies fairer] / Silvie Pýchová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 11, č. 1 (2024), s. 26-27.

Text zkoumá důležitost kariérového poradenství ve zlepšování ekonomické efektivity. Upozorňuje na globální iniciativu šesti významných mezinárodních organizací, které apelují na vlády, aby věnovaly kariérovému poradenství větší pozornost. Článek zdůrazňuje roli kariérového poradenství v pomoci jednotlivcům rozpoznat svůj potenciál a navigovat je v dynamickém trhu práce. Navzdory prokázaným výhodám efektivního kariérového poradenství zůstává přístupnost těchto služeb v mnoha zemích, včetně České republiky, omezená. Text také popisuje výzvy a navrhuje řešení pro integraci kariérového poradenství do vzdělávání a pracovního trhu a zdůrazňuje důležitost celoživotní podpory rozvoje kariéry.

profese ; volba povolání ; profesní poradenství ; profesní dráha ; vzdělávání ; profesní profil ; profesní orientace ; profesní příprava ; motivace ; poradenská služba ; trh práce

<http://katalog.npmk.cz/documents/533528>

6.

Meziválečná populární literatura ve výuce : proč ano? A proč ne? = Popular literature from the interwar period in teaching : why? And why not? / Jana Segi Lukavská -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Český jazyk a literatura : časopis pro metodiku českého jazyka -- ISSN 0009-0786 -- Roč. 74, č. 4 (2023/2024), s. 162-168.

Předmětem příspěvku je diskuze, zda a případně jak využívat populární texty při výuce na střední škole. Představeny jsou jejich klady (osloví například i méně zkušené čtenáře, vyučující bude mít zpětnou vazbu, co považují žáci za zábavné a zajímavé), proměny středoškolského kánonu (hranice mezi populární a kanonickou literaturou) a důvody, proč by se měla připomínat meziválečná populární literatura (v kontrastu k "vysoké" literatuře jsou v příspěvku stavěna populární díla téže doby - př. Hordubal a Lupiči nedobytných pokladen).

výuka ; střední škola ; literatura ; próza ; dílo ; text ; tvůrce ; úroveň ; 1918-1939

<http://katalog.npmk.cz/documents/533885>

7.

Patří mobily do škol? / [Do mobile phones belong in schools?] / Radka Kůřilová -- cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 [CZ] -- Roč. 127, č. 21 (2024), s. 15.

Autorka se na pozadí připravovaných nařízení nejen na Slovensku, ale i v dalších evropských zemích, věnuje tématu zákazu používání mobilních telefonů na základních školách. Prezentuje při tom dva pohledy, a to pro zákaz (telefony mohou negativně ovlivňovat vztahy, komunikaci či pozornost) a proti němu (místo zákazu by se měly děti učit s telefonem pracovat, hlídat si soukromé údaje atp.). V případě zákazu autorka dále doporučuje omezení používání telefonů i pro učitele, specifikaci toho, kdy a kam telefony odevzdat a zamyšlení se nad tím, jak se bez telefonu budou žáci chovat o přestávkách (a jak na jejich chování případně reagovat).

mobilní technologie ; nařízení ; žák ; učitel ; základní škola ; komunikace ; vztahy mezi vrstevníky ; přestávka ; chování žáka ; kyberšikana ; závislost ; pravidlo ; názor ; doporučení

<http://katalog.npmk.cz/documents/533998>

8.

Pět kroků ke vzdělávání pro udržitelnou budoucnost / [Five steps to education for sustainable future] / Petr Daniš – cze

In: Učitel'ský měsíčník : odborný časopis pro pedagogy -- ISSN 2694-9946 -- Roč. 2024, č. 2 (2024), s. 32-34 (příloha).

V článku je představeno pět praktických kroků, jak integrovat udržitelnost do vzdělávání a připravit žáky na budoucnost založenou na ochraně planety a životního prostředí. Tyto kroky zahrnují zapojení školního vzdělávacího programu, podporu lásky k přírodě, podněcování badatelského přístupu, propojení školního prostředí s udržitelnými praktikami a aktivní zapojení škol do místní komunity. Text doporučuje pro učitele a školy programy a organizace zaměřené na vzdělávání pro udržitelný rozvoj (Učíme se venku, Badatelé, Ekoškola nebo Učím o klimatu).

příroda ; udržitelnost ; ekologie ; environmentální výchova ; výuka ; ochrana životního prostředí ; organizace výuky ; škola ; vzdělávání ; prostředí ; obsah výuky ; vyučovací metoda

<http://katalog.npmk.cz/documents/533923>

9.

Přechodové rituály jako prvek moderní pedagogiky / [Transition rituals as an element of modern pedagogy] / Pavel Palička, Tereza Kottová – cze

In: Učitel'ský měsíčník : odborný časopis pro pedagogy -- ISSN 2694-9946 -- Roč. 2024, č. 3 (2024), s. 9-10.

Článek se zaměřuje na význam přechodových rituálů v kontextu moderní pedagogiky a osobnostního rozvoje dospívajících. Autoři představují pilotní projekt "Poznej sám sebe" realizovaný na malé základní škole, jehož cílem bylo vytvořit zážitkový kurz, který měl podpořit

dospívající chlapce a dívky v jejich osobním rozvoji a přechodu do dospělosti. Zpětná vazba od účastníků a jejich rodičů byla velmi pozitivní a na základě těchto výsledků se autoři rozhodli zařadit seberozvojový kurz jako standardní součást vzdělávacího programu školy.

základní škola ; žák ; adolescent ; rozvoj osobnosti ; puberta ; komunikace ; zvyk ; kurz ; pedagogika

<http://katalog.npmk.cz/documents/533871>

10.

Sonda do (ne)znalostí studentů v užívání aritmetického a geometrického průměru na vysoké škole / [Probe into students' (un)familiarity with the use of arithmetic and geometric means in higher education] / Jan Fiala, Marika Hrubešová, Marek Šulista -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Učitel matematiky -- ISSN 1210-9037 -- Roč. 32, č. 1 (2024), s. 15-32.

Článek zkoumá použití aritmetického a geometrického průměru ve finanční matematice na vysoké škole. Na základě analýzy výsledků dotazníkového šetření identifikuje výraznou chybovost žáků ze všech typů středních škol při volbě aritmetického nebo geometrického průměru jako matematického nástroje při řešení úloh. Text rozebírá matematickou definici, statistický význam a základní vlastnosti geometrického průměru. Obsahuje také sérii typových úloh z finanční matematiky jako ukázkou správného použití geometrického průměru.

matematika ; geometrie ; dotazník ; úroveň vědomostí ; žák ; střední škola ; 2022-2023

<http://katalog.npmk.cz/documents/533891>

11.

Supervize z pohledu supervizorů / [Supervision from the perspective of supervisors] / Anna Frombergerová, Veronika Brémová – cze

In: Učitelský měsíčník : odborný časopis pro pedagogy -- ISSN 2694-9946 -- Roč. 2024, č. 2 (2024), s. 31-33.

Článek zkoumá účinky a význam supervize ve školství z pohledu supervizorů. Studie je součástí výzkumu "Supervize - prevence učitelského vyhoření" na Pedagogické fakultě UK, do kterého se zapojilo 20 supervizorů. Výzkum zdůrazňuje důležitost důvěrného prostoru a pravidel supervize, která podporují otevřenost a bezpečné sdílení. Hlavními tématy jsou strach ze selhání, izolacionismus a individualismus ve školách, které ovlivňují průběh supervizí. Supervizoři také čelí výzvám při zavádění supervize, jako je nedostatek podpory ze strany škol. Úspěšná supervize ve školství vyžaduje respektování specifik učitelské profese a pracovních podmínek, což napomáhá prevenci vyhoření učitelů.

kontrola výkonu ; pedagogické povolání ; učitel ; škola ; pedagogický sbor ; vzdělávání ; pedagogická praxe ; pracovní podmínky učitelů ; odborný rozvoj zaměstnanců ; psychická zátěž ; zvládání ; motivace výkonu ; výzkum ; Pedagogická fakulta University Karlovy

<http://katalog.npmk.cz/documents/533868>

12.

Školský logoped : kdo se jím skutečně stává a komu je již kvalifikace, dle platné legislativy, uznána? / [School speech therapist : who actually becomes one and who has already had the qualification recognized according to current legislation?] / Veronika Včelíková – cze

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky – ISSN 2336-3436 -- Roč. 11, č. 2 (2024), s. 20-23.

Článek se zabývá aktuálními legislativními změnami v kvalifikaci logopedů ve školství v České republice. Novela zákona a související vyhlášky zavádějí striktní oddělení rolí mezi speciálními pedagogy a školskými logopedy. Školští logopedi budou primárně působit v poradenských zařízeních a budou zodpovědní za komplexní diagnostiku a terapii, poradenskou a metodickou podporu. Článek zdůrazňuje, že označení "školský logoped" je výhradně pro pedagogické pracovníky a není možné jej používat mimo školství, například pro soukromé poskytovatele služeb.

legislativa ; logopedie ; škola ; profese ; školská politika ; školský zákon ; pedagogické povolání ; zákon ; školská legislativa ; odborné vzdělání ; porucha řeči ; vývoj řeči ; pedagogický pracovník

<http://katalog.npmk.cz/documents/533888>

13.

Testování psychometrických vlastností a ekvivalence české verze škály spokojenosti se životem (SWLS) pomocí metod konfirmační faktorové analýzy, teorie odpovědi na položku a bayesovského modelování = Testing the psychometric properties and equivalence of the Czech version of the satisfaction with life scale (SWLS) using confirmatory factor analysis, item response theory, and bayesian modelling / Radka Hanzlová, Petra Raudenská -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Sociologický časopis = Czech sociological review -- ISSN 0038-0288 -- Roč. 60, č. 1 (2024), s. 37-66.

Autorky ve své studii zkoumají českou verzi nástroje pro měření subjektivního blahobytu, tedy škálu spokojenosti se životem (Satisfaction with Life Scale, SWLS) pomocí konfirmační faktorové analýzy (Confirmatory Factor Analysis, CFA) a teorie odpovědi na položku (Item Response Theory, IRT). Zkoumána je její efektivita u sociálních skupin vymezených dle věku, pohlaví a vzdělání. Výzkumu se v roce 2021 zúčastnilo celkem 960 respondentů ve věku 18-69 let, přičemž muži a ženy byli téměř rovnoměrně zastoupeni; ve zkoumaném vzorku dominovalo středoškolské vzdělání. Z výsledků vyplynulo, že v porovnání se ženami jsou muži se svým životem spokojenější, a dále dosahují vyšší spokojenosti lidé ve věku 25-34 let s vysokoškolským či vyšším odborným

vzděláním. Autorky v závěru článku rovněž upozorňují na nadbytečnost některých bodů v odpovědní škole.

výzkum ; test ; spokojenost ; sociologie ; sociologický výzkum ; vzdělání ; výsledek výzkumu ; věk ; pohlaví ; analýza ; teorie ; hodnocení ; věk 18-69 ; 2021

<http://katalog.npmk.cz/documents/533966>

14.

Trans identita a nebinarita u dětí a dospívajících / [Trans identity and non-binary in children and adolescents] / Pavel Turčan – cze

In: Psychologie dnes -- ISSN 1212-9607 -- Roč. 30, č. 5 (květen) (2024), s. 14-17.

Článek se zabývá současnými i historickými aspekty transgender identity. Ta byla v minulosti často potlačována kvůli legislativním a společenským překážkám, dnes (díky změněnému společenskému klimatu a lepší informovanosti) mohou mladí lidé s odlišnou genderovou identitou vyhledat pomoc dříve. Tento posun přispěl ke snížení počtu sebevražd a celkovému zlepšení kvality života transgender jedinců. Popsány jsou postupy (s důrazem na citlivý a akceptující přístup), jakými mohou rodiče podporovat své transgender děti.

gender ; pohlaví ; identita ; dítě ; adolescent ; působení ; společnost ; duševní zdraví ; wellbeing ; psychoterapie ; terapie ; medicína ; sexuologie ; kvalita života ; zdraví ; porozumění ; přijetí ; sexuální role ; legislativa ; psychologie ; psychiatrie ; rodina ; rodiče ; vztah rodiče-dítě ; historické hledisko ; LGBTIQ+ ; překážky ; rozmanitost ; respekt ; transgender ; nebinarita ; tranzice ; společenské klima ; 1980-

<http://katalog.npmk.cz/documents/533907>

15.

Zapojování otců v sociálně aktivizačních službách pro rodiny s dětmi v České republice = The involvement of fathers in social activation services for families with children in the Czech republic / Barbora Gřundělová, Karel Pavlica, Jan Lisník -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Sociální práce = Sociálna práca : odborná revue pro sociální práci -- ISSN 1213-6204 -- Roč. 23, č. 6 (2023), s. 52-69.

Tento text se zaměřuje na problematiku zapojování otců v současných sociálně aktivizačních službách pro rodiny s dětmi z pohledu pracovníků těchto služeb. Skrze teoretická východiska, která staví na přístupu zaměřeném na rodinu a práci s rodinou jako celkem, a využití online dotazníkového šetření, si klade za cíl zodpovědět otázku, jaké podmínky jsou pro zapojování otců vytvářeny. Výsledky naznačují, že otcové jsou v těchto službách často vnímáni jako sekundární klienti, ačkoliv je rétorika služeb zaměřena na práci s celou rodinou. Dále ukazují, že příčiny jejich nezapojení jsou často považovány za důsledek otcovských preferencí.

otec ; sociální služba ; sociální práce ; sociální pracovník ; aktivita ; postoj rodičů ; výzkum ; dotazník ; rodiče ; rodina ; rodičovská účast ; 2022

<http://katalog.npmk.cz/documents/533418>